

Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts 2011. gadā

Sanita Zute

Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts

Aizvadīts vēl viens aktīvas darbošanās un taupīgas saimniekošanas gads. Iegūstot iespējas īstenot pētniecības projektus ar ES struktūrfondu atbalstu, „pūrā” tiek saņemtas arī daudzas vadlīnijas, kuru ieviešana prasa ne mazums pārkārtojumu līdz šim institūtā īstenotajā projektu vadības sistēmā, atjaunības un izdomas, lai uzraugošo institūciju ieteikumus pielāgotu institūta darbības specifikai. Un tomēr tieši ERAF un ESF šobrīd nodrošina vislielāko finansējumu pētniecības darbam institūtā. Šajā gadā turpinājām īstenot ERAF 2.1.1.1. aktivitātes „Atbalsts pētniecībai un inovācijām” līdzfinansēto projektu „Vietējās izcelsmes graudaugu sugu potenciāla izvērtēšana un šķirņu iegūšana izmantošanai īpašas diētiskās pārtikas produktu ieguvei” (vadītāja Dr.agr. S. Zute, sadarbības partneris LU), kā arī uzsākts projekts „Organiskas izcelsmes produktu izvilcumi un to ietekmes izpēte augkopībā” (vadītājs Dr. chem. G. Bremanis, sadarbības partneri LLU un SIA „*Intellectual Resources*”). VPLSI vadīts otrā gada noslēgumam tuvojas ESF līdzfinansētais projekts „Videi draudzīgu un ilgtspējīgu laukaugu šķirņu selekcijas tehnoloģiju izstrāde, pilnveidošana un ieviešana praksē”. Vēlos atgādināt arī to, ka šis bija jau otrais gads, kad graudaugu un citu laukaugu selekcija Latvija tiek turpināta, pateicoties selekcionāru un citu zinātnieku entuziasmam. Selekcijas darba turpināšanu morāli atbalsta gan Zemkopības ministrijas, gan lauksaimnieku sabiedrisko organizāciju pārstāvji, tomēr selekcijas darbam finansiālu atbalstu varam cerēt saņemt vienīgi, izmantojot kādu no ES atbalsta fondiem. Latvijā selekcijai naudas nav. Tāpēc institūts arī šajā gadā pilnībā uzņēmas pats finansēt iesākto kviešu, miežu un auzu selekcijā. Varam būt gandarīti, jo tieši 2011. gadā tika reģistrēta jauna vasaras kviešu šķirne ‘Robijs’. Tā ir otrā Stendes izveidotā vasaras kviešu šķirne pēc šīs sugas selekcijas darba atjaunošanas. Labas atsauksmes ir gūtas par ziemas kviešu šķirni ‘Fredis’, kas 2010./2011. gada ziemā spēja izturēt gan ilgu sušānu zem biezas sniega segas, gan kailsalu. Kviešu šķirne ‘Fredis’ ir atzīnīgi novērtēta arī Igaunijā un tieši ziemcietības dēļ ieteikta šīs valsts šķirņu salīdzinājumos kā standartšķirne.

Institūta pienākums ir rūpēties par Stendē izveidoto šķirņu uzturēšanu un sēklas piedāvājumu Šajā gadā piedāvājām 13 Stendē izveidoto šķirņu, kā arī vairāku kartupeļu, zirņu, griķu un citu sugu šķirņu sēklas. Sēklu pieprasījums bija ļoti liels, jo zemniekiem lielas ziemāju platības pēc salīdzinoši bargās ziemas pavasarī nācās pārsēt. Daudzi zemnieki ļoti savlaicīgi meklēja rudens sējai ziemcietīgāko šķirņu sēklas, aktīvi apmeklēja visus šajā gadā organizētos Lauku dienu seminārus. Kopumā 2011. gadā Stendē sagatavojām un realizējām 174 t graudaugu, 83 t kartupeļu un 2 t zālaugu sēklas.

Izmantojot Lauksaimniecības un pārtikas zinātnes valsts nozīmes pētniecības centra piedāvātās iespējas, šajā gadā LVAI vadībā ir izstrādāta šī centra un katra institūta darbības teritoriāli telpiskās attīstības stratēģija, kā arī sagatavots kopīgs projekts „Mūsdienīgas zinātnes materiāltehniskās bāzes pilnveide Lauksaimniecības resursu izmantošanas un pārtikas Valsts nozīmes pētniecības centra ietvaros” (ERAF 2.1.1.3.1. aktivitātē „Zinātnes infrastruktūras attīstība”). Šī projekta ietvaros mūsu institūtā plānots veikt pārbūves darbus, lai paplašinātu un radītu darba specifiskākajai atbilstošus apstākļus Graudu kvalitātes un agroķīmijas laboratorijā, atjaunotu siltumnīcu korpusu 160 m² platībā, kā arī iegādātu dažas laboratorijas iekārtas.

Nākamo gadu ceram aizvadīt ne tikai neatlaidīgi un smagi strādājot, bet arī godā ceļot mūsu institūta 90. gadskārtu. Par godu šim notikumam 2012. gada maija nogalē aicināsim visus kolēģus - zinātniekus uz starptautisku konferenci „Diversity in Plant Breeding and Agriculture: Strategies for Healthy Lifestyle”. Uz tikšanos Stendē!